

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлежства, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, по саслушању Министарског Савета, а на основу члана 54. и 102. Устава земаљског, решено је:

Народна Скупштина, састављена из Народних Посланика, изабраних за скупштинску периоду: 1903., 1904., 1905. и 1906. године, сазива се у ванредни сазив на дан осмог маја ове године, у Београду.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 3. маја 1905. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за секретара прве класе начелства округа моравског Милутина Пеђанина, секретара исте класе начелства округа пожаревачког;

за секретара прве класе начелства округа пожаревачког Севера Милутиновића, секретара исте класе начелства округа моравског;

за писара друге класе среза левачког Милована Јовановића, писара исте класе среза ражањског;

за писара друге класе начелства округа моравског Владимира Ст. Јовановића, писара исте класе начелства округа рудничког;

за вршиоца дужности писара среза ражањског, у рангу писара начелства друге класе, Љубивоја Абдулића, вршиоца дужности писара среза левачког у рангу писара начелства исте класе, — сву петорицу по потреби службе, а по старом закону;

за писара друге класе начелства округа тимочког Глигорија Станимировића, практиканта канцеларије среза добричког, — по старом закону.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 1. маја 1905. год. у Београду.

РАСПИС

Свима начелствима окружним и Управи града Београда

Имам уверења да многе полицијске власти приликом извршења смртних казни над лицима осуђеним на ту казну допуштају да се на месту извршења купи повише света и да се по неке власти чак труде да томе извршењу присуствује

већи број гледалаца. Осим овога обично се ове пресуде извршују поред путева, зборишта и других свету приступачних места, — а међу им и једно и друго погрешно је.

Смртне казне треба извршивати у највећој тишини у присуству лица, која су за то законом одређена — §. 287. крив. пост. — и на местима што забаченијим и народу што мање приступачним, а и у време, кад најмање народа може томе чину у опште присуствовати (н. пр. врло рано). Све ово треба чинити с тога, што је несумњиво утврђено, да извршење смртне казне на гледаоце не само не утиче поправљајући остављајући на страну одвратност посматрања тога чина, већ на против производи са свим супротно дејство, па с тога је потребно ове казне извршивати са што мање присутника или у опште у присуству лица само за то законом одређених.

Препоручујем начелствима — Управи — да се овога расписа у будуће придржавају.

П.Бр. 10481.

26. априла 1905. год.

у Београду.

Министар
унутрашњих дела
Стој. М. Протић с. р.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРАВУ СВОЈИНЕ И ПРАВНИМ ОДНОШАЈИМА НА ВОДАМА У СРБИЈИ.

I

(НАСТАВАК)

8. — V. Општа употреба. Обим и трајање приватноправне неспособности јавних добара. — Из досад разложенога излази: да су неспособна за редован приватноправни промет само јавна добра државна и општинска, која су било по својој природи било законским прописом намењена општој или јавној употреби (usus publicus).

А та се општа употреба у томе састоји: што се тим добрима, према посебном опредељењу свакога од њих, може сваки грађанин, односно сваки члан општине, користити у равној мери, као и сви други, јер „нико никога од употребе или уживања истих не може искључити“ (§§. 26. и 195.).

И све дотле, док год стоји опредељење истих добара да служе општој употреби, она су неспособна да се отуђују и

да се одржајем (тековинском застарелашћу, usucapio) прибављају. Њих не могу, дакле, поједина лица ни сасвим (у целини) ни делимиче заузети или окупирати (§. 234.); њих не може нико себи присвојити (§. 248.) А што се не може заузети, у државину своју придобити, то се следствено не може ни одржајем прибавити, пошто одржај претпоставља извесну квалификовану државину (§. 926 грађ. зак.), а ње овде не може бити.

Та неспособност јавних добара за приватноправни промет траје све дотле, док им надлежна власт то опредељење да служе општој употреби прописаним путем не измени.

9. — Услед оште употребе, којој по свом опредељењу јавна добра служе, државна односно општинска (окружна или среска) својина стоји у позадини, али она ипак производи своје дејство тиме, што извесне користи и прираштају (н. пр. трава и воћке поред јавних путова, такса за продавничка места на тргу, наноси и т. д.) припадају сопственику главне ствари, и што право својине дотичног сопственика на какво јавно добро задобива одмах обим шуне власти чим отпадне општа употреба, која га је до сад ограничавала. Тако, на прилику, чим се регулацијом вароши нека улица затвори, одмах то улично земљиште прелази у приватну имовину општинску и томе подобно.

Па не само да поред опште употребе постоји државна односно општинска својина на јавним добрима, него се, шта више, и приватна права у корист трећих лица могу на њима пуноважно установити (конституисати; но ово само у толико у колико вршење тих права не смета општој употреби и уживању тих добара. Тако, на прилику, држава или општина може приватним лицима допустити службеност водовода¹⁾, за сировод светлећег гаса и т. д. испод или изнад улице, пијаце и т. д. И таква се службеност ни у чем не разликује од сличних права службености на приватним добрима. Она се шта више, могу и одржајем задобити, разуме се, у колико не сметају општој употреби.

И тако, ствар или добро, које је намењено општој употреби, извучено је из обичног, приватноправног промета у толико, у колико се не допушта да се на њему прибављају приватна права, која се не слажу с том општом употребом.

10. — VI. Која су добра јавна? — Наш Грађански Законик убраја у јавна добра у §. 195: »друмове, путове, реке, обале река«, а у §-у 248: »реке, острва, руде, неке шуме, и њихов род и т. д.«

Ова листа није ни тачна ни потпуна.

Она није тачна зато:

а) што острва у бродоизловним рекама припадају држави у искључиву својину; а за острва на Дунаву и Сави важе међународни уговори (трактати), које је Аустрија с Турском углавила пре нашег политичког ослобођења; а острва на рецици припадају сопственицима прибрежних (обалских) земаља (§. 262. Грађ. Зак.);

б) што по рударском закону (од 16. априла 1865. год.), »све руде и копови, били они у земљи, или на површини, јесу добро државно, а не онога, чија је земља, и по томе, сваки је дужан по пропису тога законика изнекати одобрење на истраживање и повластицу на обделавање руда и копова« (§. 15);

в) што су, по закону о шумама (од 30. марта 1881.) »све шуме (планине, горе, забрани) у Србији: државне, општинске, сеоске, манастирске, црквене и приватне. А државне су шуме двојачке: а) чисто државне шуме, које су искључиво

својина државна без ичијег и икаквог права уживања у њима; и б) оне, којима је држава до сад као са општенародним шумама руководила и у корист своје касе експлоатисала, а на које нико није законим путем прибавио право сопствености« (чл. 1. тога закона). И тако данас више нема општенародних шума;

г) што су обале свих река, и пловних и непловних, у својини власника прибрежних земаља. Наш је Грађански Законик погрешно уврстио обале река у јавна добра. По Аустријском Законику (§. 287.) у јавна добра спадају морске обале; а тако и по свима законима сувремених држава (Француски, чл. 538.; италијански чл. 427.; шпански, чл. 339. 1^о, португалски, чл. 380, 2^о и т. д.). А тако је било и у Римском Праву (et per hoc litora maris). — Ближе о обалама речним ниже.

А она није потпуна као што ћемо сад видети.

11. — У јавна добра спадају јавни путеви (друмови), мостови, тргови (пијаце), пристаништа, улице, тротоари, јавне чесме и бунари, шеталишта, јавни паркови и у опште сва државна, окружна, среска и општинска добра, која су намењена општој употреби.

У јавна добра спадају и она државна и општинска добра, која, по особитој намени, служе извесним општекорисним циљевима, као што су: јавне библиотеке, галерије слика, школске зграде, дечја забавишта, јавна купатила, јавне болнице, цркве, гробља и т. д. Но ова се јавна добра разликују од оних првих у томе, што се овима обично не може свако и непосредно користити, него се употреба истих ограничава на извесне редове лица (н. пр. само на чланове дотичне општине чије је добро) и само им се посредно по претходном одобрењу, она допушта, бесплатно или уз плаћање извесне таксе.

12. — У јавна добра спадају и она приватна добра, добра приватних сопственика, која су намењена општој или јавној употреби (res privata usu publico destinata) као што су: пасажки (зграде с пролазом) мостови изнад железничке пруге за прелаз пешака, које подижу железничка акционарска друштва и т. п.

13. — По себи се разуме да се општа употреба ових добара може уређивати наредбама полицијских власти. А пошто се ова општа употреба не може подвести под појам службености или каквог другог приватног права, то нису ни редовни судови надлежни за заштиту вршења те употребе, већ су за то надлежне управне (административне) власти.

14. — У јавна добра по нашем закону о водама спадају и све пловне и непловне реке. Да изближе тај закон претресемо.

II

15. — По своме појму својина, видели смо, претпоставља самосталне и просторно ограничене предмете, који се могу потчинити човековој власти. Такав предмет састављају, истина, и воде, али само оне, које стоје у затвореном простору, као: у бунарима, изворима, рибањацима, цистернама и т. д.; а не и море, узето у свој укупности своје водене масе, као ни текућа вода (aqua profluens) у свом сталном заједничком току.

Текућа вода саставља неку својену целину, која је угнутим земљиштем, коритом својим, просторно раздељена. Стога се, из природних основа, не може непрекидни водени ток сматрати као предмет својине, све једно да ли је реч о већим или мањим рекама или потоцима. Текућа је вода, као год и атмосферски ваздух, свачија ствар (res omnium communis), те је »по природи њеној« нико не може себи присвојити (§. 248. грађ. зак.). Iure naturali sunt res omnium communes aër, aqua profluens, mare et per hoc litora maris (Inst. §. 1. 35. de R. div. 2. 1.)

¹⁾ Ову службеност на јавним путевима допуштало је још и Римско Праву: L. 14. §. 2. D. de serv. 8. 1. »A principe peti solet, ut per viam publicam aquam ducere sine incommodo publico liceat.«

А што се не може говорити о својини (у техничком смислу) на »рекама« какве било врсте (flumen, aqua perennis), није само *правни разлог*, т.ј., немогућност да се *водени ток* (fluo aquae) потчини *фактичкој* власти човековој, која је претпоставка и за *правну* власт, већ за то говоре још и ови разлози: што је текућа вода *неопходно* потребна за *животне циљеве* човештва, што је она моћно и важно *саобраћајно* средство, што је њена *цокретачка* (моторна) *снага* од огромне важности и употребе у индустрији и у многим занатима и, најзад, што је неочењив утицај *целисходног* система вода на *климатске* одношаје. И тако, дакле, сама природа ствари и обзира на *опште добро* готово заповедено захтевају да се *текуће воде* сматрају као *опште или јавно добро*, које служи *општој употреби*, употреби свију и свакога.

16. — Како се, пак, *река* састоји из *воденог* тока (fluo aquae) и *корита* (alveus), то би било доследно, да се и *речно корито*, као битни (интеграрни) састојак реке, сматра као *јавно добро*, без обзира на то, да ли би га требало сматрати као својину *државе* или *прибрежних сопственика*, која је ограничена општом употребом, или би га требало сматрати као *ничију* или *свачију* ствар, али која је потчињена *врховном праву* државе, које она има над укупном државном територијом. Римско је Право доиста и признавало ону консеквенцу *односно свих стално текућих вода*, а односно речног корита ову последњу алтернативу. *Flumina omnia et portus publica sunt* (J. de R. div. §. 2.) тј. *све су реке* и пристаништа *јавна*. Нарочито је у Римском Праву равнодушно, да ли је река велика или мала, пловна и сплавна или није. Реке, велике и мале, па, по неким писцима, и потоци, који *стално* теку, сматрали су се подједнако као *јавна добра*, res publicae, aquae in usu publico habentur. Све је било у *јавној* или *општој употреби*. Уређивање те опште употребе, која се оснивала на *јавном праву*, припадало је, свакако, држави на основу *њеног врховног права*, а нарочито у *полицијском* погледу. А уколико је *приватним* лицима требало да ради извесне *особене, преимуществене* употребе *јавне* воде подигну какве *трајне направе* (н. пр. какво кретање) за то се тражила *особена државна повластица*, која је само *незакљученом застарелости* могла угинути. Овом је повластицом повластичар *задобијао искључиво* овлашћење или право да се водом *користи* на *известан начин* и то му се право могло само из *основа јавног интереса* и само за *накнаду* ограничити или одузети¹⁾.

17. — Остављајући на страну питање: како се у Средњем Веку развијало законодавство о водама у појединих народа и држава, поменућемо само то, да у Средњем Веку у опште *није* било *черстих правних основа* за разликовање *јавних од приватних* вода. Из упоређења *правних извора* из тога доба даје се, као најпоузданије, закључити то: да су се тада обично *све веће реке* сматрале као *јавне*, али да су државни поглавари, најпре краљеви, а затим феудални господари, *поступно* задобијали на тим водама *разне регале*, најпре *регал за риболов*, а затим и остале као: *регал за пловидбу лађа* и сплавова, *регал за грађење воденица* и т. д.

18. — У свим сувременим модерним државама постоје *особени закони* о водама и њиховој употреби. Такав *особени закон*, као што рекосмо, и у нас постоји. Да видимо какав је по њему режим вода у нас.

(наставиће се)

Андра Ђорђевић

ИСТОРИЈСКИ РАЗВИТАК ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ У СРБИЈИ

(1793 — 1869)

III.

Полиција у Србији од 1804. — 1869. год.

(НАСТАВАК)

12

Поводом ове наредбе упутио је Господар Јеврем 15 јула исте год. под Бр. 602 писмо кнезу Милошу ове садржине:

»По височајшем одредењу вашем од 15-ог сега № 1216 и како што сте ми наложили изабрати Кнезове за судије у главним варошима Нахије Шабачке и ваљевске јасам одредео у Шабцу бившег коначког кнеза Симу Михајловића (Слому) и Станка Тришића из Мачве, Села Црне Баре; у ваљеву пак кнеза Јовицу Милутиновића и Николу Симеонића из Бабине Луке од Посавске кнежине, којима и наставленије дао јесам какоћесе по налогу вашем владати; толико нисам им знао за ресум одредити, коликоће и од кое стране узимати будући да у вашем писму за исту рубрику неопределително стои. Зато покорњејше молим да бисте благоизволили нам отом упуствованије послати илиће узрочна страна, или она која тужи и новце прима ресум плаћати и колико.«

»Друго, молим учините милост јавити нам по коликоћемо пандура судијам одредити. Како ће се кнезови исти обдржавати? Хоће ли трапезу у конаку нашем, или особито имати? — Кнезови хоће ли, као досад за крађе и проче мале ствари у кнежини извиђати и пресужденије чинити, илиће слати свакога рода преступнике у одредење судове; ибо и кнезови Нахијски ако неби у суд послали негоби пресужденија чинили морали би протокол држати, које је готово невозможно. За сва ова молим за милостиво наставленије, да могу кнезовом Нахијски тачно објавленије изаслати, какоћесе у сотношенију са судовима правилно владати, даби дела точније водити се и исправније совершавати се могла. Препоручујући себе високој милости вашој и љубећи благодетелну десницу вашу јесам свагда.

вашего Сијателства
покорњејши брат и слуга
Ефрем Обренович.«

Поводом овог писма у деловодном протоколу под № 1354 — 19 — VII — 1823. год. заведено је ово:

»Одговорено Господару Ефрему на писма његова од 15 овог меца: да је списак преступленија бобовчеви овде донешен, и он у испит предузет нешто признаје а нешто одриче, о ком писме му се другом приликом обширније; од она два предложена кмета за кнеза кнежине бобовчеве постављен је овди Анта Делић, којему је и диплома изложена, и послата да му је Господар Ефрем преда; изабране од Г. Ефрема кнезове за варош Шабац и ваљево, одобрава Господар, само да мотри да се по Наставленију Господаревом владају; узимаће исти кнезови ресум под именом пресужденије ниже но што су турци узимали; да им се одреде две пандуре; сваки од њи имаће годишњу плату од 1000 гроша; суд њихов да се издржава; Нахијски кнезови могу мале расире по нахијама извиђати и пресуђивати сами, а крађе битне и преступленија да јаве и шаљу кнезовима Суда, од њи да се ресум дупло наплати, и како ово тако и проче приходе, *какоти пасоше, пресужденија деобе и прочаја*, составе у касу једну, и точан рачун о том да могу свагда предати, ибо од тие новаца плаћаћесе реченим кнезовима ајлук: *криминална дела да се јављају врховној власти*.«

Поред надлежности и дужности нахијских судова, из изложених редака види се још и њихов однос према чисто

¹⁾ Види Арнтс-ове, Пандекте, §. 49. — Dernburg, Pandekten §. 73. — Windscheid, Pand. §. 146.

полицијским властима: нахијским и кнежинским старешинама. Већ и сам тај факт, што су надзор и контрола над радом нахијских судија били остављени нахијским старешинама, јасно доказује зависност судова од нахијских старешина бар у прво време њихове (судске) установе. А кад се овоме дода још и познати факт, да су нахијске старешине имале правс извиђања и пресуђивања извесних, омањих ствари независно од судова, као и да су имали право заседавати и судити у судским заседањима, онда је, мислимо, довољно јасно да су судови, у прво време њиховог установљења, били сасвим у рукама нахијских старешина, и поред свију наредба кнеза Милоша да се приликом суђења не тражи никакво *првенство већ да се пресуђује по већини мјенија*. Ово се, поред осталог, јасно види и из једне наредбе Јефрема Обреновића, као старешине шабачке и ваљевске нахије, упућене *„Благородним кнезозом от канцеларије Суда Шабачког“*. У њој се вели ово:

„Глишу Симића из Мравске Н. Шабачке, ког везана пошљем, у апс ставите, и одмах у оков баците нек с прочим Апсеницима ради, до даљег моег о њему расположења.

у Каони

2. Августа 823

№ 658

в прочем

Есам

Ваш Благожелатељ
Ефрем Обренович¹⁾“

Противно овом, као што смо видели, у првом периоду нахијским старешинама било је изриком забрањено да се мешају у судске послове.

Једновремено са установом нахијских судова (1823 год.) и Народни Суд у Крагујевцу уздигнут је на степен *„Обичнонародног Суда“* са задатком: да извиђа и пресуђује дела и распре свега народа Београдског Пашалука. У акту којим је овај суд установљен изјављује се жеља, да се он *„уподобити са благоустројеним судејским заведенијама просвјешченима царствима“*²⁾

Ове исте год. и Народна Канцеларија у Београду претворена је у Београдски Народни Суд за Београђане и београдску нахију, али пошто је људима из целе нахије било далеко долазити у Београд, то је доцније (год. 1825) нахијски суд премештен у Рогачу а у Београду су остала само 2—3 кнеза ради договарања с Турцима и суђења београдским грађанима³⁾

Год. 1824 установљен је *„Совјет Србски“* који је имао *„чином својим подобно бити први до владатеља судовима или — ти канцеларијама“*⁴⁾ а по примеру Сената који је био у прошаста времена. Нахијске старешине, у договору с народом, имале су изабрати из сваке нахије по једног *„чесног и способног човека“* за члана Совјета који је заседавао у Крагујевцу, и чији је задатак био да се у споразуму са кнезом брине о унутрашњим и спољашњим пословима земље.

„У призрењу внутерни дјела — вели се у акту кнежевом о установљењу Совјета — би ће стараније совјета србског уводити благостојаније и задовољство народа нашег, свим могућним средствима, *одржавати мир, тишину и сваки поредак у њему, решавати у согласију самном, и по законима и по обичајима земаљским*, дела која не би могли ни судови наши, ни кнезови нахијски решити, располагати потребне данке на народ, и сабирати иј, водећи тачни рачун о приходима и расходима; издавати како судовима, тако и кнезовима нахијским о свим именутиим потребама *нуждне указе и настојевати о тачном извршенију такови!“*

Писмо се завршује овим речима:

„Кнезовима и старешинама народним вообште, набљудаваће совјет србски сваку учтивост с пристожним почитанијем, но при том и свако безпристрастије и правосудије к онима од њи, кои би у извршенију дужности свои што нибуд погрешини. Кнезови и старешине народне напротив, дава ће свето повинованије свим дјејанијама бовјета србског; а членовима његовим оно почитаније, које су мојем лицу дужни одавати.“

Установом Совјета, као највишег судског, административног па и политичког тела у земљи после кнеза Милоша, измењен је знатно и положај полицијских власти, а нарочито нахијских старешина.

Имајући за задатак да се стара о унутрашњем благостању, миру и поретку у земљи, и да у овом смислу издаје потребне наредбе полицијским властима, Совјет је самим овим постао највиша полицијска власт у земљи после врховног кнеза, а а овим је и власт нахијских и кнежинских старешина, која је већ била начета установом судова, још више опала, јер је сада зависила и од кнеза и од Совјета.

Последице ове зависности показале су убрзо у пракси на штету полицијских власти. Јуна 6 год. 1825. Совјет је, у споразуму с кнезом Милошем, издао под Бр. 568. *уредбу о суђењу*¹⁾, која се може сматрати као наш *први судски поступак*, и са истом судску власт кнежинских старешина ставио под контролу нахијских магистрата (судова). Суштина ове уредбе у томе је:

а, Да се парничне странке морају прво судити код свог кмета, затим код кнежинског кнеза ако би са пресудом кмета биле незадовољне, и најзад, код магистрата ако би и са пресудом кнезова биле незадовољне, и

б, Да судови суде у споразуму с нахијским кнезовима.

И ако овим судска власт није била сасвим истргнута из руку полицијских старешина, ипак је знатно ограничена, и заштићена од самовоље и грубих погрешака којима је обилвало време пре установе судова и ове уредбе.

Идуће године издато је више уредаба полицијских, па међу њима и *уредба о крчмену пића*, која гласи:

„Благородним Господаром кнезозом Магистрата Шабачког
у Шабци
Благородна господо кнезови

Здравствуите!

По Налогу Его Књажевскога Сијатељства Господара Милоша Обреновича препоручујемо вам, да у Чаршији вашој објавити дате, да сељак или кои са стране, никакво пиће у Чаршији не крчми, кромје Меанције у својој меани. Страни пак и сељак, кои би какво пиће у чаршију продаје ради донер, може или ђутуре, или на кантар од пет ока и то на више продавати; следователно виже од пет ока забрањује имсе. К тому објавите и то, да страни кои ту дућана не држи, и какво робу продаје ради са стране донесе, да не може ту у чаршији по на један комад продавати, већ да може донешену робу у Ан стоварити, чаршилијама на топтан, и на већу суму, продавати.

Ову Его књажевскога Сијатељства и Суда Народнег заповест у чаршију вашу обнародовавши старајтесе, да се она и у двиствие приводи, и тачно набљудава.

№ 1136

у Крагујевцу

15—9—вра 1826 год.

Суд Народни Србски²⁾

(наставите се)

Д. Ђ. Алимпић

¹⁾ Из необјављене збирке докумената г. Миленка Вукићевића

²⁾ Финансије и Установе обновљене Србије од Мите Петровића

³⁾ Вукова грађа за Српску Историју нашега времена, стр. 191.

¹⁾ Суђења у кнежевини Србији пре писаних закона од Стеве Максимовића, стр. 14.

²⁾ Из збирке необјављених докумената г. Миленка Вукићевића.

ЗАКОНСКЕ ПРАЗНИНЕ

Чинећи поређење ранијега и доцнијега законодавства, у нас у Србији, ми са жаљењем морамо признати, да се ранијих година изради закона покљањала много већа пажња, него што је то чињено доцније.

Откуда је ова разлика, кад је културним напредовањем нашега друштва, у свима правцима, несумњиво било у позније време способнији људи за све гране државнога устројства, него што је било до шездесетих па и седамдесетих година, ми не бисмо сами умели да кажемо, ако то не бисмо приписали простој немарности.

Само, понављамо, ова разлика није страна ни једноме од оних људи, који су или нарочито чинили ово поређење ранијега и познијега законодавства, или били у положају као чиновници да врше примену једних и других закона.

Доношење закона од седамдесетих година на овамо управо се одликује својом нејасношћу, неодређеношћу и непотпуношћу или боље рећи празнинама.

Како су, пак, непотпуни закони увек штетни како за општи интерес, у које се име и доносе, тако и за интересе појединаца, према којима се они примењују, то смо сматрали за потребно, да у низу чланака изнесемо све ове празнине законске, које смо запазили, како би на тај начин скренули пажњу надлежних, да се на време поправи оно, што је непотпуно.

Прилазећи да одговоримо овоме постављеном задатку, ми ћемо прво почети са законом о *установљењу нових државних монопола на жижице, петролеум, хартије за цигарете и алкохол*, а имено његовим чланом 7-им, који говори о монополисаним хартијама.

Да би наше излагање било јасније, ми ћемо одмах морати изнети и кратку историју монопола на хартије.

Дакле, израда извесних образаца и формулара, потребних за државна и општинска надлежства, школе, цркве и т. д. први пут је ограничена законом од 22. јуна 1882. године, и то право уступљено Државној Штампарији.

Да би се сузбила кријумчарска израда и продаја ових образаца и формулара од стране приватних штампара, била је прописана у чл. 1. овога закона знатна новчана казна.

Закон овај важио је све до 3. августа 1893. године, па наравно, и стање створено њиме у погледу ових монопола, а тога је дана укинут, јер је израда ових хартија прешла на Управу Државних Монопола, према чл. 7. закона о установљењу нових монопола.

Казна за оне, који би израђивали ове обрасце, прописана је тада чл. 22. истога закона, који гласи: „штампар, који се ухвати да штампа монополисане формуларе и хартије, или ко би се ухватио да израђује таксене, поштанске, крчмаринске и у опште све друге монополисане марке,

казни се по кривичном закону (глава XII § 145 и 146).

Такво је стање остало све до 1 маја 1902. год. кога је дана замењен чл. 7. закона о установи нових монопола, те сада гласи овако:

„На Управу Државних Монопола преноси се и радња и штампање свих врста монополисане хартије, поштанских, таксених и крчмаринских марака.

Од ових монополисанних хартија изумијају се: сви обрасци и формулари, изводи црквени, сточни пасоши, депозитне књиге, регистри, деловодни протоколи, прописи, прописнице и вежбанке, и у опште све оне хартије штампане, које се искључиво употребљавају за државну, општинску и школску службену потребу, које ће се у будуће штампати и продавати у државној штампарији“.

Као што се из другог става овога члана види, сви овде побројани обрасци са свим су изузети од других монополисанних хартија, које израђује и продаје Управа Државних Монопола, те тако они немају више ничега заједничког са овим законом, и чине одвојени монопол свога рода.

Из овога, пак, факта, да овај одвојени монопол ових образаца и формулара нема више ничега заједничког са законом о установи нових монопола, јер је враћен тамо одакле је и узет, несумњиво излази као последица, да казна предвиђена у чл. 22. истога закона, не важи више за случај израде и продаје ових формулара и образаца, и да је требало или вратити у живот закон од 22. јуна 1882. год. који је одређивао казну за кријумчарење и фалсификовање ових образаца, или донети нов закон који би то регулисао, или, на послетку, у самом чл. 7. или 22. изречно казати, да казне из чл. 22. важе и даље за ове све случајеве фалсификовања ових хартија.

Јер, признати сада, да чл. 22. важи и даље за фалсификовање ових хартија, и ако их чл. 7. изречно издваја из монополских артикала које предвиђа закон о установи државних (нових) монопола, значи ни мање ни више, него признати нешто, што се не може измирити ни са здравим разумом, ни са принципима, који су признати правном науком о значају престанка и важности једнога закона.

Дâ, све се то морало регулисати новим законом или повраћајем онога, који је о томе већ постојао, јер садашњи чл. 7. издвајајући ове обрасце из монополисанних артикала, о којима он говори и за које његове одредбе важе, он је овим обрасцима само признао једну одвојену врсту монопола, а оставио их њиховој судбини.

Како се, међутим, нико није постарао, да учини оно што је требало учинити, то сада у овоме погледу зјапи једна празнина, која може бити од замашне штете за интересе Државне Штампарије, односно за интересе државне.

Не тражећи ко је све за ово крив, ми само велимо, да ову ствар треба што пре законом регулисати....

Одмах иза овога, ми у закону о установи нових монопола, наилазимо на још

једну празнину, о којој ћемо такође овде говорити.

На име, говорићемо о томе, да ли може бити жалбе Државном Савету на пресуде, донесене по чл. 21. в. овога закона.

Да ово, пак, питање сматрамо спорним, даје нам повода та околност, што је измењеном од 23. марта 1904 год. замењен чл. 21. а, који је одређивао, да за извиђај и суђење кријумчарских кривица по закону о установи нових монопола, вреди наређења чл. 15. и 16. закона о монополу соли, по коме је против пресуда управних, било места жалби Државном Савету.

Кад је дакле ова одредба укинута, а није замењена сличном, онда је питање о жалбама против Управних пресуда остало отворено, јер је чисто и јасно, да Савет не може разматрати ове предмете у смислу т. 4. чл. 48. свога пословника, јер му то овим законом није специјално наређено.

Исто тако не би их он могао разматрати ни као чисто административне предмете у смислу чл. 44. т. 6. Устава, јер ово у опште нису административни спорови.

Ако би неко хтео рећи, да Савет има на то права по чл. 77. кривичног поступка за монополске кривице, ми му одмах можемо одговорити да то не стоји, јер тај поступак у опште не вреди више, пошто није прописан на начин, како наређује измењен чл. 151. закона о монополу дувана од 23. марта 1904. год. а то је договорно са Државним Саветом, па да се његове одредбе примене и на закон о установи нових монопола у смислу последњег става чл. 21. под в.

Ми не знамо, да ли Државни Савет у опште улази у оцену ових пресуда, али ако он то чини, онда је то противно и његовом пословнику и закону о установи ових монопола, као специјалном закону, по коме Савет није надлежан за разматрање ових осуда.

А оставити, опет то, да против осуда управних не буде жалбе у опште, то значи признати управи апсолутну способност за праведну примену закона у свима многобројним случајевима, који из овога закона потичу, а то значи признати макар и једној установи натприродну моћ и у опште нешто више од онога, што се другим сличним установама признаје.

Како је, у осталом, све ово дошло само услед просте непажње при изради измена закона о установи нових монопола, то је потребно да се оно што пре поправи, и тако пружи могућност Савету да осуде Управе разматра, и на тај начин пружи гаранција за правилну примену овога закона.

У идућим чланцима продужићемо са другим законима. Д. С. К.

ПОУКЕ И УПУТИ

Један случај неумесне примене чл. 58. закона о народним школама од 26. јула 1898. год.

Ж. П., претписом Министра просвете и црквених послова од 1. маја 1904. год.

№ 5360. постављен је за привременог вишег учитеља грађанске школе у Н..., а да врши дужност учитеља основне школе у Л..., зашта је наређено општинском суду Л... да Ж. П. издаје станарину, која му припада као учитељу основне школе, пошто он ту дужност и врши.

Суд општине Л..., незадовољан оваквом наредбом, обратио је се Министру провете, да га решењем извести, на основу којих је законских разлога решио, да Ж. П. има право на стан или станарину.

Министар је решењем од 7. јула 1904. год. ПБр. 10575. известио општински суд: да је станарина везана са вршењем учитељске дужности у *основној школи*, па пошто Ж. П. врши дужност учитеља основне школе у Л..., то му је општина дужна дати прописан стан у школи, или, ако нема стана, онда накнаду за стан, према чл. 16. закона о народним школама.

По изјављеној жалби од стране суда општине Л..., Државни Савет одлуком својом од 6. априла 1905. године № 2202. поништио је решење Министрово, са ових разлога:

„Као што се види из акта овог предмета под ПМ 8827., Ж. П. је, као привремени виши учитељ грађанске школе у Н..., био одређен да врши дужност учитеља основне школе у Л...“

По чл. 58. закона о народним школама од 26. јула 1898. године, по коме се овај предмет има расправити, учитељи и учитељице основних школа, сем редовне плате, имају од дотичне школске општине бесплатан стан и огрев. Ово право није признато и привременим вишим учитељима грађанске школе, који су одређени да заступају учитеље основних школа.

У овом случају аналогија не може бити правно допуштена, јер је овде у питању једно право, које је скопчано искључиво за положај учитеља основних школа, и у оцени тога права, закон се мора стриктно тумачити, а не екстензивно, као што је то погрешно учињено ожалбеним решењем Министровим.“

М. В.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

Т Р А Ж Е Б Е

Милорада, посинка Стојана Јовичића из Цветаповца у срезу колубарском, за кога се сумња да је убијен, тражи начелник среза колубарскога. Милорад је стар 25 година, средњег раста, црномањаст, косе и очију црних, образа округлих. Од одела има гуњ, чакшире и кратки гуњић — све од сељачког сукна, на глави шубару, а на ногама опанке. Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да Милорада потраже, а приватни се умољавају, да јаве најближој власти ако би што сазнале о њему, и ова ће о томе известити начелника среза колубарског с позивом на Бр. 4604. АБр. 724.

Михаила, сина Јелене Сарафим, праће из Београда, кога је нестало 16. априла тек. год., тражи кварт врачарски актом Бр. 5528. Михаило је био ђак II разреда основне школе, средњег је раста, плав, у времену нестатка

на себи је имао одело загасите боје. Ко о несталом Михаилом ма шта буде знао, моли се да то јави својој најближој власти, која ће одмах то саопштити кварту врачарском. АБр. 716.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Чашкун Марко
Смедервац Жарко,
Па Гајтан Паша
(Три идола наша*)

Марко Ђорђевић, зван „Чашкун Марко“ родом из Шапца, из старе је коцкарске гарде; некадањи идол српских коцкара, као што се то види из горњег читата прошле је године славио „тридесетогодишњицу“ свога коцкарскога рада. На два три дана пред Марков-дан ухваћен је у Београду и кажњен са 15 дана затвора, колико тек да не буде у слободи за време две прквене славе, које су тих дана падале.

— Откуд ти, Марко, овде, унута га један полицијски чиновник када је доведен у Главну Полицију?

— Ето, господине, после осам година дођох у Београд да видим како је у њему и да потражим каква рада, али ме познадоше и одмах ухватише.

— А какав си рад хтео да тражиш, сигурно да служиш или надничаш?

— Па није, господине, ви знате какав је наш рад; право да вам кажем дошао сам сад за Марков-дан, не бих ли што зарадно на вашару о слави цркве Св. Марка.

— Мислиш да би могао што „гепити“ да си остао у слободи?

— Бар 300 динара сигурно. Било је времена када сам ја за један сат зарађивао по две три хиљаде, али сада се и остарило, а и свет се боље чува. Са тога се ја сада ретко и бавим тим чисто коцкарским послом, само кад ми се укаже згодна прилика, већ више варам свет, нарочито од пре неке године, када ме оно испребијаше на вашару у А.

— Ко те то испребија и зашто?

— Ко — светиња. Тамап ја почео да оперишем око цена једног сељака, који је при себи имао подоста новаца, кад он то примети, па пре но што могах умаћи зграби ме за врат и стаде тући неком тојагом, при чему му прискочише у помоћ и други. Ја стадох запомагати, те дотрчаше жандари, али ни они не успеше одмах да ме отму из руку сељака, који ме немилуце тучоше где стигну. Одатле су ме полумртва и обнезвњана однели на поњавама у комесаријат, а по том у болницу, где сам боловао више од месец дана. До душе ово ми није била првина, али тек овако нисам никад извукао, те сам се ја тада решио да без велике нужде не ударам на кесе. Оно ни варати није лако, мора човек ваздан да се довија и измишљава, али нема ризика као код кесаронских операција.

— Па како ти иде од руке тај други посао?

— Врло добро; као што ми је некад ишао коцкарски, а ви питајте о мени старије полицијске или коцкаре, па ћете чути. Но и тада сам ја варао, само ређе; као што сада ретко дижем кесе, тако сам онда ретко варао. Шта ме ви сад овако отрцаног гледате у овом

* Преписан напис са хапсанских зидова у „Кесароцима“ г. Тасе Ј. Миленковића.

сељачком оделу, а ја сам некад изигравао најотменију господу. Зар нисте читали у тим вапшим књигама, у којима је о мени доста писано, како сам изигравао секретара министарства?

— Није ми то познато, дела испричај.

— Биће дугачко па ћу вас задржати.

— Нека, нека, причај ти само.

— Тада сам ја био млад, око 25—26 година, леп, а при том углађен и добро обучен. Седим ја једно јутро са неким мојим другом Михаилом, који је поодавно умро, у кафани код Н., на Варош капији и разговарамо о нашим пословима. На прозору једне двоспратне куће у близини стајаше нека млађа жена, која прашаше очима свакога који туда прође, а на кућним вратима била је прилепљена објава са написом: „стан за отменог самца.“

Паде ми та жена у очи, те запитах кафеџију ко је она. Овај нас извести да је то удовица Ц. жена неког бив. војног капетана. Запитах Михаила како би било да идемо код ње и тржимо стан, а он се насмеја и одговори да би збиља требало локупати што са том „отменом“ госпођом. Ја узем на себе да смислим план шта ћемо и како са њом радити. Кад смо се после подне састали, план је већ био готов. Нађемо једну велику књигу, сличну канцеларијским протоколима и сашијемо један дачић, а Михаило набави за себе још сизав и пиштољ. Дачић Михаило однесе на Дунав и напуни са шљунком, на озго оншијемо и запечатимо.

Сутра дан по учињеном договору у време кад је госпођа стајала на прозору пођем ја напред у приом салонском оделу, са цилиндром, цвикером и рукавицама, а замном је у својству папдура достојанствено корачао Михаило у турском оделу, са сизавом и пиштољем за појасом, носећи онај дачић на рамену, а књигу под мишком. Пролазећи поред г-ђе Ц. приметих како ме мери очима, али ја не осврћући се замакох оном улицом поред Касаџије ка граду. Када је Михаило наишао поред њене куће загледа се у ону објаву на капији и гласно, да она чује, узвикну: „ето стана за мога господина.“

— Шта велите, пријатељу, унута га она, правећи се да није чула његов узвик.

— Кажем да би ово био добар стан за мога господина.

— А ко је ваш господин?

— Овај што сад прође, секретар министарства унутрашњих дела, скоро је премештен из Крагујевца, па још није нашао погодан стан, те ми је казао да меркам добар стан. Него опростите, задржах се, морам се журити, посимо новац у град, С Богом.

— С Богом, пријатељу, али наврати, Бога ти, кад будеш слободан да видиш стан, знам да ће се донасти твоме господару, а добићеш добру напојницу.

Михајло је обећао да ће доћи, а по том се пожури за мном. Михајло оде на Саву испод града, просне песак из оног дачића, поседи извесно време, па се онда са празним џаком и са оном књижирином врати да гледа стан, а ја одем у једну кафану да га чекам. Он је најтачније извршио преглед целога стана, изјављујући да је стан таман подесан за једног отменог господина као што сам ја. Представио јој је како сам ја син богатога С. из Крагујевца, да ме отац воли и троши много на мене и т. д. Госпођа је била врло радосна и молила га је да ми препоручи стан, а он ју је уверавао да ћу се ја још истог вечера уселити.

Итог дана после подне седнем ја у један од најбољих фијакера, а Михајла посадим на бок, на право код г-ђе Ц. да осмотрим стан. Кад смо стигли тамо, она ме је врло љубазно дочекала и док сам ја с њом разгледао собе, Михајло је разгледао код куvariце како постоји и шта има у кућни. По свршеном прегледу ја отпустих Михајла да иде кући, а мене госпођа задржи на слатко и каву.

— Дакле ви сте син г. С., врло га добро познајем јер сам и ја дуже време живела у Крагујевцу, можда се ви сећате мог оца, пок. Н. В., он је тамо био помоћник начелства.

— Како да га се не сећам, сада се и вас сећам врло добро.

И заиста сам их се сетио, јер кад сам ја једном приликом био у Крагујевачком затвору саушао сам их по кући, носио дрва, воду и т. д., па сам се почео побојавати да се и она мене не сети.

— И баш и са тог разлога радо узимам код вас стан, а пристајем на 5 дуката месечно; ако је потребно иматију и више, колико затражите, само да имам све удобности, јер ви знате нашу кућу и како сам ја научио да живим.

— О, молим, молим, ви ћете већ видети да код мене нећете ни у чем оскудевати, у свему ћете бити задовољни.

Ја сам се старао да се ни по разговору ни по понашању не одам да нисам из богате и отмене породице, али кад куvariца донесе каву нађох се у великој незгоди. Кава је донета у старинским турским филанцима са неким особитим подметачима, које ја нисам никада видео. Сама неумешност при узимању филана могла би ме одати за простака. Да одбијем каву нисам могао, јер сам раније пристао да се кува. На срећу сетих се дувана.

— Молим, госпођо, изволте Ви, а ја бих претходно, ако допустите, запалио цигару.

— Молим, молим, изволите слободно, ја волим мирис од дувана — одговори она узимајући каву, при чему ја отворих, што оно кажу, четворе очи. После сам на исти начин и ја узимао филан и пио кафу.

Таман смо почели пити кафу, када чух да неко иде уз басамаче и да сабља звекеће. Сав претрнух да не долази ко за мене или да ме тај не позна кад дође. Госпођа изађе у сурет и уведе једног пешад. капетана, кога ми представи, а и мене њему.

— Господин С. из Крагујевца, секретар министарства унутрашњих дела.

— Мило ми је особито, али ми је зачудо да господина нисам имао част до сада видети у Београду.

— На, знате... почех ја замуцкивати, бојећи се да он не познаје г. С., скоро сам и дошао из Крагујевца, а слабо излазим у јавне локале.

При том ми и госпођа прискочи у помоћ, оловљавајући ме у даљем току разговора као старог познаника.

Капетан мало посече на оде, изгледа мало љутит и суревњив због моје посете, а ја осташ на госпођино задржавање још на разговору.

Од једном уђе у собу куvariца и пријави ми „пандура“ Михајла, који је дошао по неком врло хитном послу.

Госпођа нареди да се пусти и Михајло уђе сав пренеражен и задуван као да му је све побијено код куће.

— Аман, господине, спасавајте, Бог на Ви; Ви сте мој једини пријатељ и добротвор, помогните ме и у овој прилици, а ја ћу се до гроба молати Богу и за Вас и за Вашу породицу.

— Говори, брате, шта — је прекидох га ја.

— Дошао ми извршитељ код куће и хоће да носи све ствари, те ћу са женом и децом остати без игде ичега. Молим Вас као Бога за 200 динара да ово исплатим, а Ви после задржите од моје плате.

— Де, де, што не кажеш одмах, што си почео запомагати као да је се десило Бог зна шта — одговорих ја вадећи новчаник, из кога му избројаш 10 „наполеона“ — минада.

Михајло узе са стола ових 10 минчева и са сузним очима и захваљујући приђе ми рупи, па по том оде.

Госпођа беше очарана мојом племенитошћу, изјављујући да је ретко наћи таквог човека као што сам ја.

При поласку казах јој, да ћу се у стан уселити за два — три дана, а она ме врло љубазно позва да јој сутра навече будем гост на вечери, што ја радо примих, мислећи у себи како вода све више иде на моју воденицу.

Сутра дан у вече одвезем се на истом оном фијакеру, па коме сам и јуче долазио. Госпођа ме фино обучена дочека на басамачима, пружајући ми грациозно своју руку, коју ја галантно пољубих.

Као што и сами можете замислити, вечера је била изврсна; каквих ту јела и колача није било, и сада ми вода удари на уста када на то помислим. Али сам се ипак морао чувати да у мој коцкарски стомак, у који би могло стати читаво јагње и фртаљче пива, мећем што мање порције, јер сам знао да фина господа помало једу.

Говор је међу нама био све интимнији и интимнији. Госпођа је била ванредно расположена и трудила се свим силама да ме задовољи. Опет поче говорити о мојој јучерањој племенитости према Михајлу, па изјави како се нада да ћу доцније и њој дати нешто новаца унапред на име кирије, јер, вели, има да регулише неки дуг код Управе Фондова по некој талији, коју извади из фијоке једног ормана и показа ми.

— Ако сума није велика ја Вам је и сада могу ставити на расположење, иначе ћу Вам сутра донети.

— Молим није то нужно одмах, има времена, а требало би ми 25 наполеона па да навршим сто, и у неколико ће се дуг регулисати.

— То је незнатна сума, ево Вам је одмах — одговорих јој ја, бројећи јој 25 минчева, које она са највећом захвалношћу узе и остави у исти орман у коме је талију држала.

— Ха, помислих ја у себи, сад знам и где држи оних 75 наполеона.

После дужег ћаскања и забављања, пре саму поноћ, ја се дигох да идем.

— Куда ћете тако доцкан, што не бисте остали у своме новом стану — заустављаше ме госпођа.

— Па, готово, имате право, прихватих ја, чекајући баш на то.

Она ме отпрати у моју собу, опростивши се самном најљубазније и пожељивши ми laku ноћ, па се за тим повуче у своју собу, на којој остави отшкринута врата.

— Све лепше и лепше — мишљах ја, седећи у кревету и размишљајући о извршењу мога плана,

Када сам се уверио да је госпођа заспала уђем у њену собу, отворим онај орман, узнем мојих 25 бенчева и госпођиних 75 наполеона са још нешто ситнице, па онда лено неопажен киднем, оставивши лену госпођу да спокојно спава и снови о добротности и племенитости свог новог кирајнице.

На Калимегдану се нађем са Михајлом, дам му 30 наполеона, па онда ја идем на једну, а он на другу страну.

Сутра дан одем у Смедерево, где се задржим два-три дана, али кад чух да је госпођа Ц. учинила пријаву београдској полицији за ову крађу и да она трага за „непознатим крадљивцима“, ја пређем преко у Мапарску, али се ни тамо нисам нисао.

По опису сумња је одмах била пала на мене, а за тим ухапсише у Београду и Михајла, који је думовао са оних 30 наполеона, те ме и он прокаже и мене ухвати у Новом Саду, а по том доведу у Београд. Наравно да сам и ја већ био профућкао сав новац.

Дело сам одмах признао, а по вароши се рашчуло како сам ја ово извршио, те је на претрес дошла маса света. Госпођа је представљала ствар са свим друкчије, али ма да сам ја дао своју одбрану и испричао како је све било у ствари настао је такав смеј у публици, да је председник једва ућуткао. Госпођа је била сва бледа и био сам уверен да је се по сто пута кајала што ме је и тужила.

— Па колико си био осуђен?

— Две године затвора.

— А јеси ли још који пут био осуђиван?

— Јесам још два пута. Једном што сам неком директору циркуса дигао 2.400 форинти из цена и други пут за једну другу крађу, коју ја нисам ни извршио. У опште ја нерадо вршим крађе. И ону оној госпођи више сам извршио из ината што је тражила „отменог самца“, те да види какве има „отмене“ госпоре.

— А зар отсецање и дизање кеса није крађа.

— То за наш рачун није крађа, већ занат, вештина.

— Докле мислиш да живиш тим животом, што се једаред не латих часна рада, те да се бар под старом т смирим.

— Докле док ме где не премлате или не лиштем у каквој болници. Кад сам ја донде дотерао нема више поправке, нити бих ја могао што радити. А и ви, полицајци, томе сметате, јурите нас где стигнете, Ето, сад сте ме казнили за бан — бадава са 15 дана затвора. Шта то помаже — ништа. Пре неку годину био сам зарадно на једном вашару мало повећу суму, па сам у В. купио кола и коње, мислећи да с њима радим и поштено живим, али ме окружни начелник докопа и окупи истраживати откуда ми онако добра кола и коњи. Ја му лено у четири ока казах да сам паре дигао на вашару и да хоћу сад поштено да живим, али он призва присутнике и хоће да ме саслушава, но ја, наравно, пред присутницима нисам хтео признати то, што сам му у четири ока казао. Онда он донесе решење да се кола и коњи продаду, пошто су на недозвољни начин зарађени, па новац унесе у државну касу а мене протера, те ја опет по старом ударих у криминал.

Тежак је наш живот, господине, за час зарадимо и за час потрошимо, па после често гладујемо. До душе кредитирају нас наши људи-

сеоске механџије, који нас покадак и месецима хране, али се после кад дођемо до пара добро наплате. Ми опет водимо о томе рачуна, па и плаћамо добро. Сваки од нас види вајде.

који ме стаде пипати и прегледати. Ма да ја савршено симулирам падавицу ипак ми не вероваху, већ ме почеше пећи жишком по рукама, а по том и трбуху, да су ми све сами

зликотима најживље трагају. Резултат трагања треба доставити начелнику среза лесковачког с позивом на Бр. 7782. Абр. 780.

Љубомир Миловановић, из Горње Бадање, који је био под истрагом и у притвору код начелника среза јадранског због опасне крађе, побегао је из притвора 2. ов. м-ца. Љубомир има 35 година, високог је стаса, сувољав, црномањаст, има мале црне бркове, брија се. За побеглим Љубомиром наређује се најживље тражење. Пронађеног треба стражарно спровести начелнику среза јадранског с позивом на Бр. 6812., или Управи града Београда с позивом на Бр. 15543.

Непознати допов ушао је ноћу између 27. и 28. пр. м-ца у двориште стана г. Косте Ђуричића, обућара у Вишеградској ул. бр. 19 у Београду, па је из истога попео се на зидану терасу од стана, а са ове ушао кроз прозор у предсобље покраденог и из истог сачивилука однео:

1. Један зимски црни капут са зеленкастом штофаном поставом и монограмом «J. Ђ» ниже унутрашњег џепа;

2. Један зимски црни капут са браон карираном поставом, који је ниже левог спољњег џепа поцепан и закрпљен;

3. Један иберциер грао са сомотском црном јаком и избледелом жућкасто — зеленом поставом.

4. Једне зимске пругасте панталоне.

5. Једне панталоне, које изгледају као плетено пругасте и

6. Једну цицану кошуљу карирану црно-бело. Крадљивац је био бос и дужина његове стопале износи према остављеним отисцима 27.5 см. а ширина: код пете 8, у средини 7 и код прстију 13 см.

Позивају се све полицијске и општинске власти, да крадљивца и покрађу живо потраже и у случају проналаска спроведу га Управи Београда с позивом на Бр. 14886. А. Бр. 705.

Непознати допов увукао се ноћу између 29. и 30. пр. м-ца у дућан Јанка Радуловића трг. из Градишта, и обивши фијоку на тезги узео је из исте: 5 комада бушених и један здрав дукат, 50 дин. у банкама, 15 дин. у никлу, 10 дин. у сребру, 6 форината, 14 дин. румунског новца, 1 комад таијанског новца и једну златну рублију. — Позивају се све полицијске и општинске власти да крадљивца и покрађу живо потраже и пронађеног спроведу нач. ср. рамског с позивом на Бр. 5782. УБр. 15227.

Непознати допов извршио је 29. пр. м-ца на опасан начин крађу из стана Анке, удове Р. Вуковића, кафеџије из Ивањице, одневши: 760 дин. у наполеонима и дукатима, 100 дин. у срп. новчаницама, 2 комада по 5 дин. са ликом Њ. В. Краља Петра, и 20 дин. у ситном новцу — сребру и никлу, даље решење старатељског судије чачанског прв. суда, којим је Анка оглашена за наследницу мужевљева имања, једну исплаћену признаницу, по којој је њен муж пок. Ранко дуговао Танасију Вукићевићу из Милатовице 700 дин. и квиту од истог Танасија да је тај дуг исплаћен. — Позивају се све полицијске и општинске власти да допова и покрађу најживље потраже и у случају успеха спроведу их нач. ср. моравичког с позивом на Бр. 5250.

Зато нас по унутрашњости и не гоне тако. Имамо ми и веселих часова, али много више горких и тешких. Ми стари не можемо да се од тог живота одвикнемо, али млађе увек саветујемо да не иду нашим трагом и многи нас послушају. Ето, баш кад сам ја лани славио тридесетогодишњицу свога рада у једној механи недалеко од Београда, где нас је било око 30 другова, долазио је и «Шобота», који сад овде служи војску. Како је добар војник већина га је од нас саветовала да не иде нашим трагом, већ да остане у војсци, и ако нас послуша, може бити срећан човек. Ево како је «Тормида» од опасног коцкара и допова постао врло добар финансијски поднаредник.

— А откуд је «Шобота» знао да ти прослављаш и откуд се толико вас искупи.

— Како да неће знати. Ми се одавно служимо телеграфом без жица. Па о чему ми другом водимо рачуна по о томе: где нам је и у ком крају друштво, где су и какви полицијски чиновници и када су и где вашари и светковине, а почешће се тако скупимо да се заједнички провеселимо. Кад оно пре кратког времена похваташе око двајестину наших другова у Крушевцу и спроведоше у Београд на неко мерење, за које смо још раније чули, али нисмо знали у чему се оно састоји, сви смо то одмах сазнали и почели притезати опанке да се селимо из Србије, јер се пронесе глас да ће да нас жигосу, па да се на десет метара познаје да смо коцкари, но, хвала Богу, то се не обистини.

— Чуо сам да имаш падајућу болест!

— То вам је сигурно «Мурга» причао. Није него ја сам то некад употребљавао код невештијих чиновника да се спасем затвора или отклоним какве друге непријатне последице за мене. Пре кратког времена у Гроцки хтео сам без икакве нужде да задам мало посла капетану и лекару, па се од једном пружих у затвору по патосу и почех дрхтати, јечати и пенушати. Затвореници привикаше, хапсанџија дотрча, па кад виде шта је са мном отрча горе у канцеларије. Одмах дођоше капетан, писар и лекар,

светлаци летели испред очију, али ипак јуначки издржах и они осташе у уверењу да сам заиста имао падавицу, но од тада ја то више не радим.

Ако Марко где одговара за какво крив. дело, нека се о томе одмах извести Управа гр. Београда, где он има да издржи још неколико дана затвора.

Ж. Л.

ПОТЕРЕ

Душан Вирташевић и Драгутин Лекић, из Коцељева у срезу посаво-тамнавском, одговарају код нач. ср. тамнавског за две опасне крађе, али се обојица налазе у бегству. Драгутин је стар 19 год., омален, смеђ, лица округла, од одела има чакшире и гуњ од сукна, и шубару. Душан је стар 19 година, средњег раста, црномањаст, од одела има кошуљу, гаће, опанке и на глави шубару. — Препоручује се свима полицијским и општинским властима да Душана и Драгутина живо потраже и нађене спроведу нач. ср. тамнавског с позивом на Бр. 9250, — УБр. 15211.

Исидор Новаков, надничар, родом из Улме у Аустро-Угарској, решењем кварта врачарског од 28. прошлог м-ца Бр. 49. стављен је под кривичну истрагу и у притвор због протурања лажних новчаница. Препоручује се свима полицијским и општинским властима да Исидора у својим домаћацима најживље потраже и пронађеног стражарно спроведу поменутом кварту. Абр. 703.

Ноћу, између 29. и 30. априла тек. год. три непозната зликотца напали су на кућу Стојиљка Здравковића из Доњег Буниброда у срезу лесковачком и овом приликом од Стојиљка изнудили и 839 дин., пошто су га претходно мучили и ножем повредили. Један од зликоваца био је средњег раста, сувољав, плав, стар 28—30 год., за осталу двојицу зна се само толико да један има 35—40 а други 30 год. Сва три зликотца били су у оделу сукненом и наоружани пушкама и бајонетима. Позивају се све полицијске и општинске власти да за овим